

Viite

Asia

Metsäsäädösten tilanne

Asiasanat	VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS
Hoitaa UM	ITÄ-22
Hoitaa UE	MOS
Koordinoi	
Tiedoksi	ITÄ-01; ITÄ-02; ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25 BER; PET; PIE KTM; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY; MMM/MEO; MTK; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; YM

Presidentin hallinnon laatima 22.07 päivätty versio metsälakiesityksestä julkistui heinäkuun lopulla. Pääperiaatteet ovat samat kuin keväällä tehdyissä esityksissä. Ministeriöt valmistelevat viimeistelyä lakiesitystä, joka pyritään lähettämään duuman käsittelyyn syyskuussa.

Federaation hallitus on antanut asetukset luonnonvaraministeriöstä ja metsätalousvirastosta. Ne ovat juridinen perusta toiminnan suunnittelulle.

Luonnonvaraministeri Trutnev on todennut, että pitkäaikainen metsien vuokraus on lähes samaa kuin omistus. Kuitenkaan yleistä mielipidettä ei saateta kuohuksiin ja investoijille luodaan hyvät toimintaedellytykset.

Johtavien metsäalan asiantuntijoiden jatkuvasta arvostelusta huolimatta vapaan kilpailun ja markkinavoimien ohjaukseen perustuvaa metsälain mallia viedään väistämättä eteenpäin.

Metsälakiesitys

Kesäkuussa kerrottiin, että metsälakiesitys on presidentin hallinnon viimeisteltävänä (kts. MOS0035-60). Heinäkuun lopulla tuli julkisuuteen 22.07 päivätty versio metsälakiesityksestä. Se on kirjoitettu huomattavasti lyhyempään muotoon kuin helmikuun alussa julkistettu talkehallinon esitys, josta tuli kevään mittaan useita täsmennettyjä versioita. Niissä poistettiin mm. pääministeri **M. Fradkovin** esityksestä vuokra-alueiden yksityistämisoptio.

Versiosta 22.07 on jätetty pois mm. alan hallintoa koskevia määrittelyjä. Kokonaisuutena esityksen pääperiaatteet ovat samat kuin kevään versioissa. Omistuksesta todetaan, että maalaislainsäädännön mukaan tapahtuvan yksityistämisen kohteena voivat olla vain vuokra-alueet, joilla on toimittu vuokrasopimuksen ehtojen mukaan.

Version 22.07 yhteydessä siirtymäsäännökset on kirjoitettu erillisen lakiesityksen muotoon "Venäjän federaation metsälain toimeenpano". Nykyisten pitkäaikaisten vuokrasopimusten haltijoiden edut turvataan voimassa olevan vuokrakauden ajaksi.

Metsätalousviraston johtajan sijainen **V. Nefedjev** kertoi 03.08, että version 22.07 on laatinut presidentin hallinto. Sitä ei voida pitää virallisena esityksenä vaan se on julkisuuteen tullut eräs versio, jonka myös metsätalousvirasto sai tietoonsa epävirallisesti. Metsätalousvirasto ja muut organisaatiot valmistelevat yhdessä viimeisteltyä lakiesitystä, jonka tulisi metsätalousviraston johtaja **V. Roštšupkinin** ilmoituksen mukaan valmistua duuman käsiteltäväksi syyskuussa.

Greenpeace arvosteli tiukasti metsälain versiota 22.07 tulkiten, että siihen on otettu takaisin keväällä hylätty vuokra-alueiden yksityistämisoptio. Järjestö arvioi, että talkehdministeriö ja luonnonvaraministeriö sekä niiden alaiset virastot pyrkivät saamaan uuden metsälain voimaan jo vuoden 2005 alusta vaikka teknisen säätelyn virasto on arvioinut, että lakia alempien metsäsektoria koskevien teknisten normien uusimiseen tulisi varata aikaa vuoteen 2010 asti. Greenpeacen mukaan vaarana on ajautuminen tilanteeseen, missä uutta metsälakia toteutetaan hyvinkin vanhojen teknisten normien avulla (Bumprom.ru 28.07).

Akateemikko **V. Isajev** arvosteli 02.08 sitä, että uusimmassa metsälakiesityksessä käsite metsä on määritelty uudelleen siten, että oston ja myynnin toteutus olisi helpompaa. Metsäekologian keskuksen johtaja **G. Korovin** korosti samassa yhteydessä yksityisen metsänomistuksen riskejä varsinkin pohjoisessa pitkän kiertoajan alueilla (Lesprom.ru 03.08). Professori **I. Šutov** on todennut, että metsätalouden luhistuminen alkoi 4 vuotta sitten valtaan päässeiden liberaali-diletanttien saatua uuden presidentin antamaan asetuksen itsenäisen metsähallinnon lakkauttamisesta. Metsälain uudistuksen väärää linjausta eivät ole muuttaneet alan johtavien asiantuntijoiden kannanotot. Suunniteltu valtion roolin heikentäminen metsätaloudessa on suuri virhe (Lesnaja Gazeta 06.07).

Luonnonvaraministeri **Ju. Trutnev** kommentoi 09.07 antamassaan etupäässä kaivannaisia käsittelevässä haastattelussaan myös metsälain tilannetta. Hän totesi, että valmistelun päävastuu on ollut talkehdministeriöllä. Luonnonvaraministeriön esityksestä on tehty tärkeitä täsmennyksiä. "Päätettiin, että yksityistämistä ei aloiteta. Kuitenkin pitkäaikainen vuokraus (99 vuoteen asti) on lähes samaa kuin omistus. Kuitenkaan yleistä mielipidettä ei saateta kuuhuksiin ja investoijille luodaan hyvät toimintaedellytykset." Ministeri totesi myös, että jokamiehen oikeus säilyy vuokra-alueilla (Luonnonvaraministeriö 09.07).

Muut säädökset

Asetus metsätalousvirastosta: Hallitus antoi 16.06.04 asetuksen (No 283) metsätalousvirastosta. Siinä määritellään viraston tehtävät ja toimivalta. Asetus antaa virastolle juridisen perustan keskusyksikön ja aluehallinnon toiminnan järjestelyyn. Nefedjev kertoi 03.08, että aluehallinnon suunnittelussa edetään keväällä kerrottujen ennakkotietojen mukaan ja periaatteista on jo sovittu ministeri Trutnevin kanssa. Subjekteihin tulee metsätalousviraston aluehallinto ja leshoosin tasolle uudet yksiköt [mežrajonnoe lesnitšestvo]. Leshoosien liiketoiminnoista rakennetaan valtion liikelaitosyksiköitä.

Asetus luonnonvaraministeriöstä: Hallitus antoi 22.07.04 asetuksen (No 370) luonnonvaraministeriöstä. Siinä määritellään toimivalta ja toiminnan organisoinnin periaatteet.

Verolain muutos: Heinäkuussa hyväksytyssä verolain muutoksessa todetaan, että maksut metsänkäytöstä ovat ei-veroluonteisia maksuja. Tämä merkitsee etenemistä kohti markkinaperiaatetta maksujen määräytymisessä.

Maksuttomien etujen muutos: Duuma käsitteli 02.-03.08 maksuttomia etuja koskevaa lakiesitystä. Ympäristöjärjestöt pitävät sitä "antiekologisena" esityksenä. Perusidea on lukuisten maksuttomien etujen poistaminen, joiden tilalle tulee rahana maksettavia tukia. Hanke toteutetaan muuttamalla 25 federaation lakia. Ympäristöjärjestöt ovat sitä mieltä, että pääasian ohella muutetaan samalla huonompaan suuntaan ympäristösäädöksiä: subjektien toimivalta vähenee, subjektien ekologinen tarkastushallinto lakkautetaan kun samalla hallintomuutokset ovat heikentäneet federaation tarkastusta, alueellisia luonnonsuojelualueita ei voisi muodostaa muutoksen jälkeen ym.

Tullitariffeja koskeva esitys: Metsätalousviraston johtaja V. Roštšupkin kertoi että virasto tekee syksyllä hallitukselle esityksen tullitariffien muuttamiseksi siten, että raakapuun vientiä rajoitetaan ja jalosteiden vientiä edistetään. Samalla tulee helpottaa tarvittavien koneiden ja laitteiden tuontia (Lestrom.ru 20.07).

Arviointia

Presidentin hallinnon metsälakiesityksen 22.07 tulo julkisuuteen oli yllättävää, koska aikaisemmin arvioitiin, että seuraava vaihe olisi vasta presidentin hallinnon ja ministeriöiden kesken sovittu hallituksen esityksen luonnos. Esimerkiksi Nefedjev totesi, että metsätalousvirastolla on useita muutosesityksiä tähän 22.07 versioon. Greenpeacen väite siitä, että yksityistämisoptio on palautettu lakiesitykseen, on ymmärrettävä sillä esityksessä on täsmennetty mahdollisen yksityistämisen tapahtuvan vain ehtojen mukaan tapahtuneen vuokrauksen pohjalta. Yksityistäminen edellyttää kuitenkin maalaisääntöön kuuluvaa uutta lakia metsämaan vaihdannasta.

Ministeri Trutnevin arvio, että pitkäaikainen vuokraus on lähes samaa kuin omistus kertoo siitä, että tavoitteena on edetä vuokrauksen nimellä käytännössä omistusta vastaavaan tilanteeseen. Näin menetellen rauhoitetaan julkista keskustelua mutta investoijille luodaan riittävät toimintaedellytykset. Suunniteltujen siirtymäsäännösten ansiosta jo nykyisen lain mukaan tehtävät 49 vuoden vuokrasopimukset ovat käytännössä lähes metsänomistuksen määrittelyä.

Asetukset luonnonvaraministeriöstä ja metsätalousvirastosta antavat juridisen perustan toiminnan suunnitteluun. Metsätalousviraston aluehallinnon suuri kysymys on leshoosien pohjalta mahdollisesti muodostettavien liikelaitosyksiköiden suunnittelu. Metsälakiesityksessä 22.07 kielletään valtion ja kuntien hallinnon toimiminen metsänkäyttäjinä. Näin metsätalousviraston alueorganisaatio ei voisi toteuttaa puunhankintaa. Valtion liikelaitos voi kyllä toimia metsänkäyttäjänä. Mielenkiintoista on nähdä, millainen kilpailutilanne syntyy vahvassa asemassa olevien vuokraajien ja mahdollisten tulevien valtion liikelaitosyksiköiden välille. Vai käykö niin, että pääosa parhaista metsistä on jo vuokrattu pitkällä sopimuksilla ennen kuin uudet liikelaitosyksiköt ovat aloittaneet toimintansa.

Johtavien metsäalan asiantuntijoiden jatkuvasta arvostelusta huolimatta vapaan kilpailun ja markkinoimien ohjaukseen perustuvaa metsälain mallia viedään väistämättä eteenpäin talkehdministeri **G. Grefin** johdolla ja luonnonvaraministeri Trutnevin tukemana. Aikaisemmin luonnonvaraministeriössä metsälain valmistelusta vastanneelle varaministeri **Ju. Šuvajeville** on myönnetty ero 29.07. Hän edusti perinteistä metsäasiantuntijoiden kantaa metsälain suhteen.

LIITTEET -